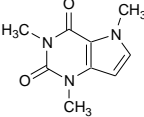
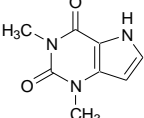
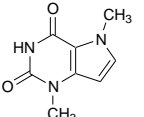

Ćwiczenie

Oceny poziomu czystości kofeiny – zanieczyszczenie teobrominą, teofiliną oraz zanieczyszczeniami indywidualnie nieokreślonymi (substancje pokrewne)

Ćwiczenie polega zbadaniu substancji pokrewnych

Nazwa związku	Wzór
Kofeina	 <chem>CN1C=NC2=C1C(=O)N(C)C(=O)N2C</chem>
Teofilina	 <chem>CN1C=NC2=C1C(=O)N(C)C(=O)N2</chem>
Teobromina	 <chem>CN1C=NC2=C1C(=O)NC(=O)N2C</chem>

Badanie wykonuje się metodą HPLC, stosując podane poniżej parametry rozdzielania:

Roztwór badany. Rozpuścić 0,100 g substancji badanej w fazie ruchomej i uzupełnić fazą ruchomą do 50,0 ml. Uzupełnić 1,0 ml tego roztworu fazą ruchomą do 10,0 ml.

Roztwór porównawczy. Uzupełnić 2,0 ml roztworu badanego fazą ruchomą do 100,0 ml. Uzupełnić 1,0 ml tego roztworu fazą ruchomą do 10,0 ml.

Kolumna:

- *wymiary:* długość 0,25 m, średnica wewnętrzna 4 mm,
- *faza nieruchoma:* żel krzemionkowy do chromatografii z grupami oktadecylosililowymi związany na końcu OD (5 µm).

Faza ruchoma: zmieszać 17 objętości acetonitrylu do chromatografii OD i 83 objętości wody OD.

Szybkość przepływu: 1,0 ml/min.

Detekcja: spektrofotometr przy 275 nm.

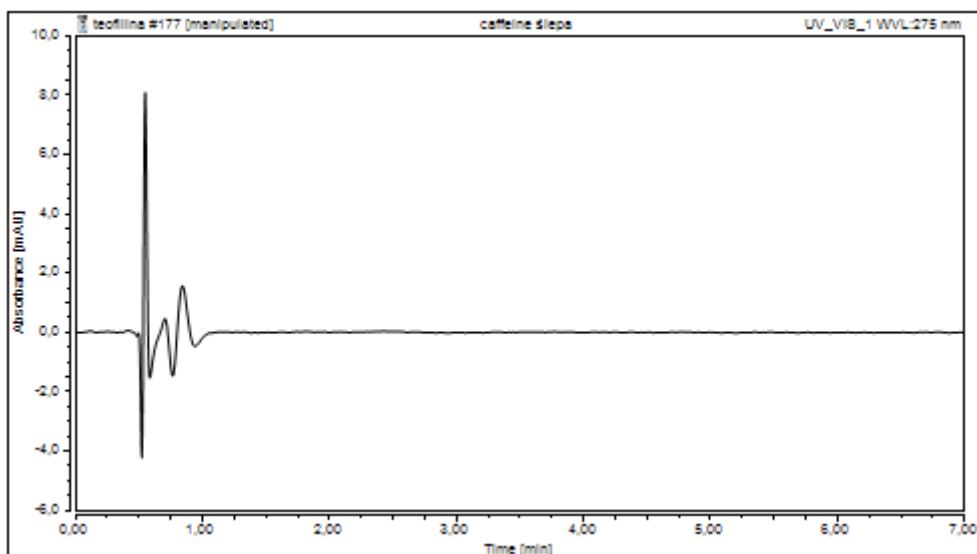
Wprowadzenie: 10 µl.

Określić poziom zanieczyszczenia kofeiny teobrominą i teofiliną oraz zanieczyszczeniami indywidualnie określanymi lub indywidualnie nieokreślanymi

Oznaczenie poziomu zanieczyszczeń w badanych seriach (1-3).

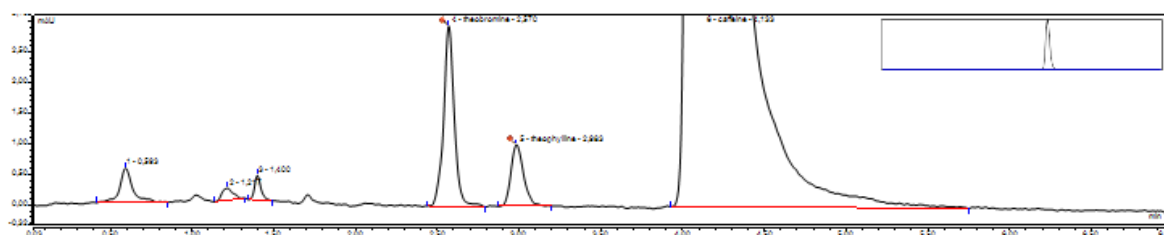
Wykonać chromatogramy:

- próby ślepej - rozpuszczalników
- po 1 roztworze badanym (seria 1-3)
- 3 roztwory porównawcze

Rycina 1. Chromatogram ślepej próby - fazy ruchomej.

Wyniki analizy serii SERIA 1

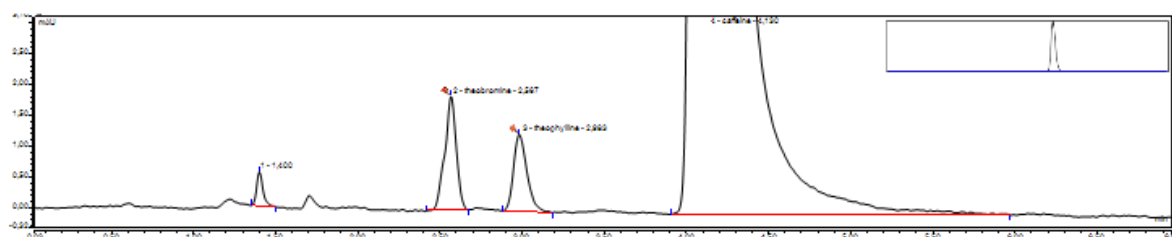

Rycina 2. Chromatogram badanej serii 1.

Tabela 1. Wyniki oznaczania serii 1

Integration Results							
No.	Peak Name	Retention Time Min	Area mAU*min	Height mAU	Relative Area %	Relative Height %	Amount n.a.
1	x	0,593	0,053	0,562	0,06	0,07	n.a.
2	y	1,217	0,016	0,198	0,02	0,03	n.a.
3	z	1,400	0,018	0,405	0,02	0,05	n.a.
4	teobromina	2,570	0,224	2,948	0,24	0,39	n.a.
5	teofilina	2,983	0,090	1,002	0,10	0,13	n.a.
6	kofein	4,133	94,694	756,020	99,58	99,33	n.a.
Total:			95,096	761,135	100,00	100,00	

SERIA 2

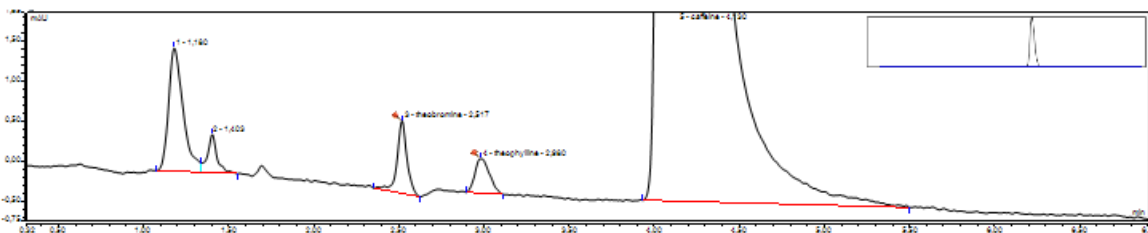

Rycina 3. Chromatogram badanej serii 2.

Tabela 2. Wyniki oznaczania serii 2

Integration Results							
No.	Peak Name	Retention Time Min	Area mAU*min	Height mAU	Relative Area %	Relative Height %	Amount n.a.
1	z	1,400	0,025	0,551	0,03	0,07	n.a.
2	teobromina	2,567	0,150	1,845	0,16	0,25	n.a.
3	teofilina	2,983	0,119	1,251	0,13	0,17	n.a.
4	kofein	4,130	94,672	732,580	99,69	99,50	n.a.
Total:			94,967	736,227	100,00	100,00	

SERIA 3

Rycina 4. Chromatogram badanej serii 3.

Tabela 3. Wyniki oznaczania serii 3

Integration Results							
No.	Peak Name	Retention Time Min	Area mAU*min	Height mAU	Relative Area %	Relative Height %	Amount n.a.
1	y	1,180	0,153	1,539	0,16	0,21	n.a.
2	z	1,403	0,031	0,479	0,03	0,07	n.a.
3	teobromina	2,517	0,061	0,903	0,06	0,13	n.a.
4	teofilina	2,980	0,043	0,431	0,04	0,06	n.a.
5	kofeina	4,130	97,169	713,164	99,70	99,53	n.a.
Total:			97,458	716,516	100,00	100,00	

Zadanie 1.

Obejrzyć chromatogramy roztworów badanych, odczytać wartości czasów retencji substancji badanej (kofeiny) i zanieczyszczeń (teobrominy i teofiliny oraz zanieczyszczeń indywidualnie nieokreślanych); obliczyć retencję względną w odniesieniu do kofeiny.

Wyjaśnić znaczenie wyznaczania retencji względnej, jakie parametry mogą mieć wpływ na wartości retencji względnej?

Tabela 4.

Czasy retencji oraz retencja względna substancji badanej i zanieczyszczeń

Nazwa związku	t _r [min]	Retencja względna
Kofeina		
Teofilina		
Teobromina		
Zanieczyszczenie X		
Zanieczyszczenie Y		
Zanieczyszczenie Z		

Zadanie 2.

Obliczyć stężenie kofeiny w roztworze porównawczym, przygotowanym z roztworu badanego (wartość nominalna 100%).

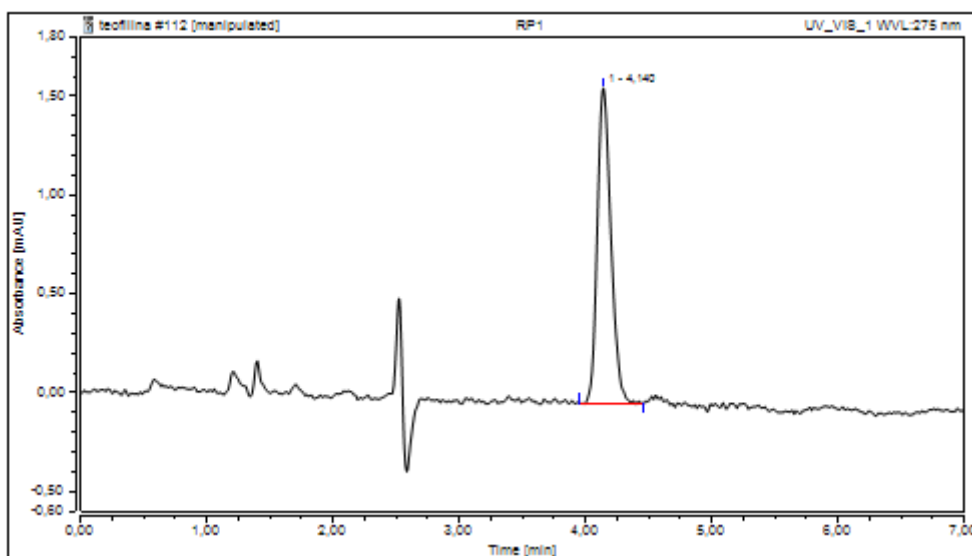
Roztwór badany. Rozpuścić 0,100 g substancji badanej w fazie ruchomej i uzupełnić fazą ruchomą do 50,0 ml. Uzupełnić 1,0 ml tego roztworu fazą ruchomą do 10,0 ml.

Roztwór porównawczy. Uzupełnić 2,0 ml roztworu badanego fazą ruchomą do 100,0 ml. Uzupełnić 1,0 ml tego roztworu fazą ruchomą do 10,0 ml.

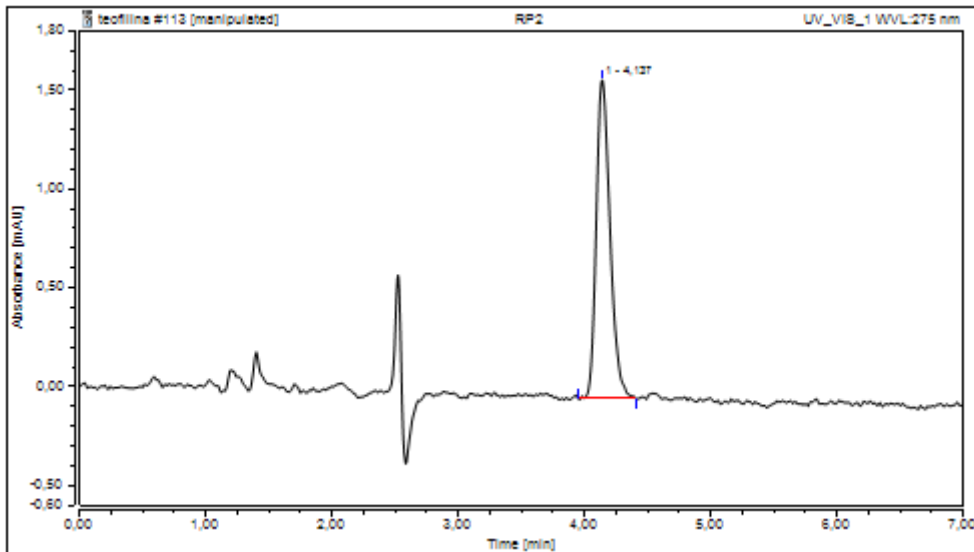
Odpowiedź: ..... %

Zadanie 3.

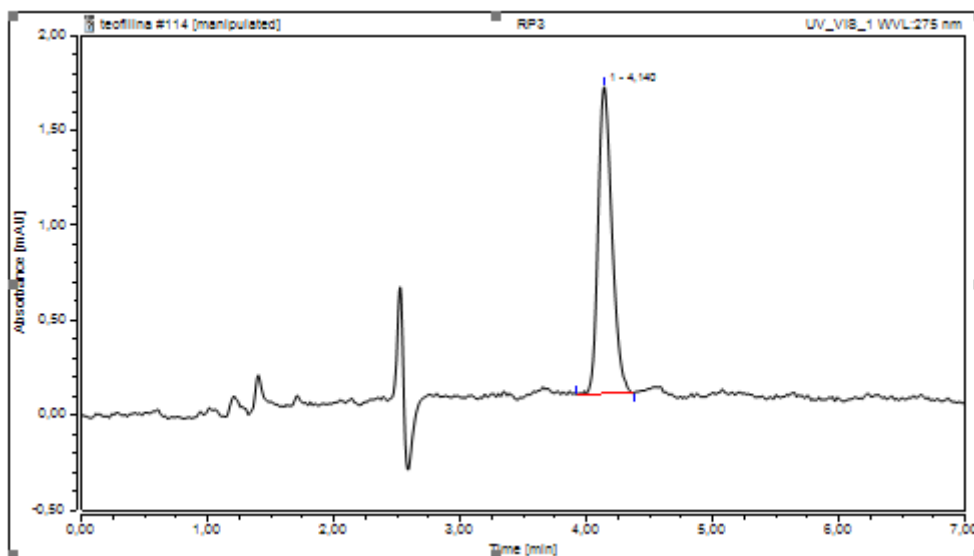
- Obejrzeć chromatogramy roztworów porównawczych, odczytać pole powierzchni i pikę kofeiny i wyliczyć wartość średnią
- Chromatogram roztworu porównawczego – ważne aby wykonać 3 oznaczenia

Rycina 5. Chromatogram roztworu porównawczego (1); pole powierzchni kofeiny wynosi 0,200.

Rycina 6. Chromatogram roztworu porównawczego (2); pole powierzchni kofeiny wynosi 0,205.

Rycina 7. Chromatogram roztworu porównawczego (3); pole powierzchni kofeiny wynosi 0,204

Pole powierzchni pików kofeiny o stężeniu ..... **wartość średnia** .....

Zadanie 4.

Obliczyć zawartość teobrominy i teofiliny w badanych seriach kofeiny oraz zaproponować limity zanieczyszczeń.

Wyniki badania serii 1-3

Nr serii	Teobromina		Teofilina		Suma zanieczyszczeń [%]
	Pole powierzchni	Zawartość [%]	Pole powierzchni	Zawartość [%]	
1	0,224		0,090		
2	0,150		0,119		
3	0,061		0,043		
	Zanieczyszczenia indywidualnie nieokreślone seria 1				
X	0,053		-	-	-
Y	0,016		-	-	-
Z	0,018		-	-	-
	Zanieczyszczenia indywidualnie nieokreślone seria 2				
X	-	-	-	-	-
Y	-	-	-	-	-
Z	0,025				
	Zanieczyszczenia indywidualnie nieokreślone seria 3				
X	-	-	-	-	-
Y	0,153				
Z	0,031				

Które z zanieczyszczeń indywidualnie nieokreślanych należy uwzględnić w badaniu profilu zanieczyszczeń i dlaczego?, a które można pominąć?

Wartości graniczne:

- *teofilina*: nie więcej niż powierzchnia piku głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (0,2%)
- *teobromina*: nie więcej niż powierzchnia piku głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (0,2%)
- *zanieczyszczenia indywidualnie nieokreślone*: dla każdego zanieczyszczenia, nie więcej niż 0,5-krotności powierzchni piku głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (a) (0,10%),
- *suma zanieczyszczeń*: nie więcej niż 1,5-krotności powierzchni piku głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (a) (0,3%),
- *wartość graniczna pominięcia*: 0,25-krotność powierzchni piku głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (a) (0,05%).

Zadanie 5.

Sprawdzenie współczynników odpowiedzi detektora

W oznaczaniu stosowano detektor spektrofotometryczny, a wyniki odnoszono do piku kofeiny, zatem konieczne jest sprawdzenie czy współczynnik odpowiedzi detektora mieści się w granicach 0,8 do 1,2 dla teobrominy i teofiliny w odniesieniu do kofeiny.

Dlaczego takie badanie się wykonuje, czy można przeprowadzić analizę w inny sposób?

Jeżeli dla danego zanieczyszczenia przygotujemy roztwór porównawczy zawierający dane zanieczyszczenie, w tym przypadku teobrominę i teofilinę.

Jeżeli nie, należy sprawdzić czy odpowiedzi detektora są takie same, możemy to zrobić w dwojaki sposób, albo przygotować krzywe wzorcowe w zakresie stężeń roztworu porównawczego albo przygotować roztwory zanieczyszczeń i substancji badanej o nominalnym stężeniu ok.0,2% w odniesieniu do roztworu badanego i takie roztwory nastrzyknąć 6 razy.

Przygotować roztwory do krzywej wzorcowej w zakresie od 10% do 150% wartości nominalnej (0,2%).

Zadanie 6.

Wyznaczyć krzywe wzorcowe dla substancji badanej i zanieczyszczeń indywidualnie określanych w zakresie stężeń 10-150% roztworu porównawczego (0,2% = 0,0004 mg/ml).

Wykonanie oznaczenia.

Rozpuścić ok. 0,060 g substancji badanej (kofeiny, teobrominy, teofiliny) w fazie ruchomej i uzupełnić fazą ruchomą do 100,0 ml. Uzupełnić 1,0 ml tego roztworu fazą ruchomą do 100,0 ml (roztwór A).

Odmierzyć kolejno:

1. 1,0 ml roztworu A + 0,0 ml wody
2. 0,8 ml roztworu A + 0,2 ml wody
3. 0,67 ml roztworu A + 0,33 ml wody
4. 0,6 ml roztworu A + 0,4 ml wody
5. 0,53 ml roztworu A + 0,47 ml wody
6. 0,47 ml roztworu A + 0,53 ml wody
7. 0,40 ml roztworu A + 0,60 ml wody
8. 0,33 ml roztworu A + 0,67 ml wody
9. 0,27 ml roztworu A + 0,33 ml wody
10. 0,20 ml roztworu A + 0,8 ml wody
11. 0,13 ml roztworu A + 0,87 ml wody
12. 0,07 ml roztworu A + 0,93 ml wody

Obliczyć zawartość danej substancji w $\mu\text{g/ml}$ przy danym rozcieńczeniu roztworu, przyjmując, że odważono:

- 63,3 mg kofeiny
- 66,0 mg teobrominy
- 60,9 mg teofiliny

Nr roztworu	Stężenie w $\mu\text{g/ml}$		
	Kofeina	Teobromina	Teofilina
1		-	
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12		-	

Zadanie 7.

Odczytać z chromatogramów wielkości pól powierzchni dla poszczególnych substancji oraz stężeń, wyniki podano w tabelach. Obliczyć dla każdej substancji metodą najmniejszych kwadratów parametry prostej $y = ax + b$ i $y = ax$

Nr roztworu	Stężenie kofeiny [µg/ml]	Pole powierzchni	$y = ax + b$	$y = ax$
1		0.3807	a	a
2		0.3042	błąd	błąd
3		0.2501	b	sa
4		0.2269	błąd	sy
5		0.1983	sa	r
6		0.1862	sb	
7		0.1569	sy	
8		0.1215	ta	
9		0.1166	tb	
10		0.0836	r	
11		0.0427		
12		0.025		

Nr roztworu	Stężenie teobrominy [µg/ml]	Pole powierzchni	$y = ax + b$	$y = ax$
1		0.061	a	a
2		0.051	błąd	błąd
3		0.045	b	sa
4		0.039	błąd	sy
5		0.035	sa	r
6		0.031	sb	
7		0.026	sy	
8		0.021	ta	
9		0.015	tb	
10		0.009	r	

Nr roztworu	Stężenie teofiliny [µg/ml]	Pole powierzchni	$y=ax+b$	$y=ax$
1		0.436	a	a
2		0.3386	błąd	błąd
3		0.264	b	sa
4		0.241	błąd	sy
5		0.22	sa	r
6		0.1983	sb	
7		0.1699	sy	
8		0.1407	ta	
9		0.1083	tb	
10		0.0773	r	
11		0.0515		
12		0.0249		

Zadanie 8.

- Sporządzić wykres zależności $P = f(c)$ i wyznaczyć parametry prostej.
- Z badać istotność współczynnika b , (jeżeli $t_b < t_{0,05}(n-2)$ to $b = 0$).
- Odczytać wartość współczynnika kierunkowego prostych a i porównać
- Sporządzić wykres zależności wielkości piku kofeiny, teobrominy i teofiliny od stężenia danej substancji w µg/ml

Zadanie 9.

Sprawdzenie współczynników odpowiedzi detektora

Nazwa związku	a	CF = a_k/a_i
kofeina		1
teofilina		
teobromina		

- współczynnik korekcyjny (0,8-1,2)

istotny jest tylko dla teobrominy pole powierzchni piku należy pomnożyć przez współczynnik Cf

Zadanie 10.

- **Obliczyć zawartość zanieczyszczeń indywidualnie określanych oraz zaproponować wartości graniczne dla analizowanych serii**

Nr serii	Teobromina		Teofilina		Suma zanieczyszczeń [%]
	Pole powierzchni	Zawartość [%]	Pole powierzchni	Zawartość [%]	
1			0,090	0,089	
2			0,119	0,117	
3			0,043	0,042	

- **Zaproponować nowe wartości graniczne:**

Wartości graniczne:

- *teofilina*: nie więcej niż powierzchnia pikę głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (0,2%)
- *teobromina*: nie więcej 4-krotność powierzchni pikę głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (0,8%)
- *zanieczyszczenia indywidualnie nieokreślane*: dla każdego zanieczyszczenia, nie więcej niż 0,5-krotności powierzchni pikę głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (a) (0,10%),
- *suma zanieczyszczeń*: nie więcej niż 5-krotność powierzchni pikę głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (a) (1,0%),
- *wartość graniczna pominięcia*: 0,25-krotność powierzchni pikę głównego na chromatogramie roztworu porównawczego (a) (0,05%).

Wnioski jakie nasuwają się po przeanalizowaniu poziomów zanieczyszczeń

- Czy możliwe jest, że badane serie kofeiny pochodzą od tego samego producenta?
- Jeżeli od tego samego producenta, wyprodukowane w tym samym czasie o czy były przechowywane w takich samych warunkach?
- Czy możliwe jest przypadkowe zanieczyszczenie kofeiny teobrominą i teofiliną?

Zadania końcowe (11):

- Sprawdzić warunki przechowywania kofeiny wg FPX?
- Podaj mechanizm działania oraz zastosowanie kofeiny, teobrominy i teofiliny
- Podaj preparaty, w których znajdują się powyższe substancje